

Ministerie van Defensie

Toezichtjaarplan 2023

Beveiligingsautoriteit

Colofon

Beveiligingsautoriteit

Adres

Kalvermarkt 32
Postbus 20701
2511 CB 's-Gravenhage

Postadres

MPC 58B
2500 ES 's-Gravenhage

Opsteller

Dhr. M. van Ree MIM
Toezichthouder integrale beveiliging

Datum

November 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 De Beveiligingsautoriteit	5
1.1 <i>Defensie Beveiligingsbeleid</i>	5
1.2 <i>Defensieonderdelen</i>	5
1.3 <i>Extern toezicht</i>	5
1.4 <i>Methoden van toezicht</i>	6
1.5 <i>Samenwerking</i>	6
2 Geplande activiteiten 2023	7
3 Bijlage	8
3.1 <i>Afkorting</i>	8

Voorwoord

Het Ministerie van Defensie levert een belangrijke bijdrage aan de bevordering van vrede en veiligheid in de wereld. Personeel, informatie en materieel zijn van wezenlijk belang om de taken effectief uit te voeren. De organisatie moet bij de taakuitvoering onder alle omstandigheden kunnen vertrouwen op de continuïteit en betrouwbaarheid van de bedrijfsprocessen en de benodigde mensen en middelen. Die betrouwbaarheid garandeert de organisatie onder meer door beveiligingsmaatregelen te treffen. Dit wordt uitgevoerd door het beveiligen van de door de defensieonderdelen aangemerkte Te Beschermen Belangen (TBB). Informatie, zowel in fysieke als in elektronische vorm, IT-diensten, fysieke locaties en materieel kunnen ook worden aangemerkt als een TBB. De ernst en omvang van potentiële schade bepaalt de mate van vereiste beveiliging. Onder 'schade' valt zowel materiële schade als immateriële schade. Beveiliging wordt uitgevoerd op basis van risicomanagement, zodat er een balans is tussen het vereiste niveau van beveiliging en de consequenties van de beveiligingsmaatregelen voor de uitvoering van de bedrijfsprocessen, de voor beveiliging beschikbare middelen en eventueel een realistisch geaccepteerd restrisico.

Integrale beveiliging (*security*) is niet hetzelfde als bedrijfsveiligheid (*safety*). Bedrijfsveiligheid omvat onder andere bedrijfshulpverlening, brandweezorg, vliegveiligheid, arbeidsomstandigheden en de toepassing van milieuregels.

Doelstelling

De doelstelling van het DBB is de continuïteit en betrouwbaarheid van de bedrijfsprocessen te waarborgen, zodat het Ministerie van Defensie zijn taken ongestoord en onder alle omstandigheden kan uitoefenen.

De Beveiligingsautoriteit,

voor deze,
het afdelingshoofd Beveiliging, Gegevensbescherming en Documentaire Informatievoorziening

Kolonel H.J. Schuthof, MSc, EMSD, MA

1 De Beveiligingsautoriteit

Binnen het Ministerie van Defensie houdt de Beveiligingsautoriteit (BA) toezicht op de integrale beveiliging. Op basis van de aanwijzing SG-A948 is de BA in zijn rol als toezichthouder formeel aangewezen als interne toezichthouder en lid van het Toezichtberaad Defensie.

De toezichthoudende taak van de BA betreft in het algemeen het toezicht houden op de naleving van het Defensie Beveiligingsbeleid (DBB) bij alle defensieonderdelen. Daarnaast voert de BA de *National Security Authority*-rol uit voor het militaire domein (NSA-MoD). Deze rol is afkomstig uit het NATO-beleid. Vanuit deze rol houdt de BA toezicht op basis van het beveiligingskader uit het NATO- en EU-beleid of op basis van afspraken die voortvloeien uit bilaterale verdragen. Tot slot houdt de BA toezicht op de naleving van het toetsingskader Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten (BNIVD), als het toezicht betreft op de inlichtingendiensten.

Voorheen bestond normatief toezicht uit het bezoeken van defensielocaties, waarbij de beveiliging van locaties, risicoplaatsen en/of TBB werd getoetst aan de inhoud van het DBB. Normatief toezicht vereist veel capaciteit en is een momentopname. Het doet ook geen recht aan de verantwoordelijkheid van de commandant om zelf toe te zien op de uitvoering van het DBB. Door naast normatief toezicht steeds meer systeemgericht toezicht te houden, kan de BA efficiënter en effectiever invulling geven aan haar toezichthoudende taak.

Bij systeemgericht toezicht beoordeelt de toezichthouder de opzet, het bestaan en de effectieve werking van het managementsysteem ten behoeve van integrale beveiliging. Het managementsysteem is het geheel aan beleid, processen en procedures binnen de organisatie.

1.1 Defensie Beveiligingsbeleid

Het DBB bevat het geheel aan beveiligingsnormen en bestaat uit verschillende deelgebieden:

- Algemene beveiliging;
- Fysieke beveiliging;
- Personele beveiliging;
- Informatiebeveiliging (inclusief beveiligingsmaatregelen tegen compromitterende emissies en cryptografische normen);
- Industriebeveiliging.

1.2 Defensieonderdelen

Binnen Defensie is de commandant (hieronder wordt ook verstaan hoofd van dienst, lijnmanager, enzovoorts) verantwoordelijk voor de integrale bedrijfsvoering binnen zijn (defensie)onderdeel. Daarmee is de commandant ook verantwoordelijk voor de integrale beveiliging. Defensieonderdelen zien zelf toe op de naleving en de toepassing van het DBB.

1.3 Extern toezicht

Inlichtingendiensten

In het kader van de samenwerking tussen de Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst (MIVD) en de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD), toetsen en accrediteren de BA Defensie en de beveiligingsambtenaar van de AIVD gezamenlijk de systemen en locaties van beide diensten.

F-35

Naast het nationale beleid conformeert Defensie zich met het F-35 *Air System* aan richtlijnen van de Amerikaanse overheid. De BA houdt in zijn rol als *Program Security Officer* (PSO) normatief toezicht op alle *Special Access Program Facilities* (SAPF) die onder Nederlandse verantwoordelijkheid vallen. Hieronder vallen zowel gerealiseerde als in aanbouw zijnde SAPF-locaties in Nederland en in de Verenigde Staten. Toezicht in zijn rol als PSO houdt de BA samen met de Amerikaanse PSO. Het toezicht vindt jaarlijks plaats, zowel aangekondigd als onaangekondigd.

Overig

Organisaties als de Audit Dienst Rijk, de Algemene Rekenkamer, de NATO en de EU zijn externe toezichthouders. Deze toezichthouders houden systeemgericht toezicht en normatief toezicht. De BA begeleidt hierbij en bereidt toezicht, onderzoeken en/of inspecties voor.

1.4 Methoden van toezicht

Bij normatief toezicht kijkt de toezichthouder naar de effectiviteit van de getroffen beveiligingsmaatregelen. Normatief toezicht kan zowel gehouden worden aan de hand van normen binnen een van de deelgebieden (Algemeen, Personeel, Fysiek, Informatie en Industrie) als integraal. Daarnaast kan normatief toezicht onder andere gericht zijn op TBB, fysieke en elektronische informatie, IT-diensten, fysieke locaties, maar ook op samengestelde en complexe belangen, zoals een informatiesysteem. Met systeemgericht toezicht kijkt de BA naar de opzet, het bestaan en de effectieve werking van processen en beheersingsmaatregelen die noodzakelijk zijn voor een defensieonderdeel om te garanderen dat aan het DBB wordt voldaan. Bij deze vorm van toezicht staat de mate van borging van de zogenaamde Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus) centraal.

1.5 Samenwerking

Om de samenhang en de kwaliteit van toezicht te verbeteren, werken de interne toezichthouders bij Defensie samen. De interne toezichthouders zijn: de Beveiligingsautoriteit (BA), de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). De samenwerking wordt gezocht op verschillende onderdelen, zoals de afstemming van toezichtagenda's maar ook wordt gezamenlijk het toezichtproces versterkt op het gebied van methodologie en redactie.

Toezihtberaad

In 2020 hebben de interne toezichthouders zich verenigd in het Toezihtberaad Defensie met als doel de kwaliteit te verbeteren en de samenhang van het interne toezicht te versterken. De Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht (IGK) en een vertegenwoordiger van het Bureau Secretaris-Generaal nemen als toehoorder deel aan het beraad. De IGK is geen toezichthouder, maar zijn onderzoeken verrijken wel het inzicht in de staat en het functioneren van de defensieorganisatie. De Inspecteur-Generaal Veiligheid is als coördinerend toezichthouder voorzitter van het beraad.

Functionaris voor gegevensbescherming (FG)

De aandacht voor de beveiliging van persoonsgegevens is in sterke mate toegenomen vanwege maatschappelijke ontwikkelingen en de inwerkingtreding van de Algemene verordening gegevensbescherming. De BA en de FG werken in toenemende mate samen en houden gezamenlijk toezicht.

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS)

Het KMCGS en de BA hebben een gemeenschappelijk toezichtgebied: de opslag en het vervoer van munitie, explosieven en springmiddelen. De normering waar toezicht op wordt gehouden is wel verschillend. Het KMCGS vervult een 'oog en oor-functie' voor de naleving van de DBB-normering.

2 Geplande activiteiten 2023

In dit hoofdstuk staan de geplande toezichtactiviteiten voor het toezichtjaar 2023. Het betreft toezicht aan de hand van de in hoofdstuk 1 genoemde toezichtkaders en het gezamenlijk toezicht met andere interne toezichthouders.

De BA:

- voert systeemgericht toezicht uit op het bestaan, de opzet en de effectieve werking van een beveiligingsmanagementsysteem en de borging van de Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus).
- houdt normatief toezicht:
  - op de integrale beveiliging van TBB, objecten, informatiesystemen (waaronder ook de kritische informatiesystemen) en koppelingen;
  - op de systemen en locaties van de beide inlichtingendiensten;
  - op informatiesystemen voor, tijdens en/of na het uitvoeren van een accreditatie door de BA;
  - op de integrale beveiliging van elke (ook in aanbouw zijnde) *Special Access Program Facilities* binnen Nederland en de onder defensieverantwoordelijkheid vallende SAPF-locaties in Amerika.
- houdt ad-hoc toezicht op geaccepteerde restrisico's, incidenten, meldingen van voorvallen en/of onderzoeken.
- houdt jaarlijks normatief toezicht in zijn rol als NSA-MoD op basis van het NATO- en EU-beleid. Dit toezicht heeft onder andere betrekking op alle NATO *Centres of Excellence* die in Nederland zijn gevestigd.
- bewaakt de voortgang en opvolging van actiepunten naar aanleiding van uitgevoerd toezicht in voorgaande jaren.
- coördineert beveiligingstesten in het kader van de samenwerking met de Rijks-BVA, zoals pentesten, fysieke beveiligingstesten, red-teaming en green-teaming.
- begeleidt externe toezichthouders, van de NATO, de EU of landen.

In het kader van de samenwerking met de overige toezichthouders voert de BA in 2023 gezamenlijk toezicht uit met de FG. Het toezichtonderwerp zal nader worden bepaald op basis van de planning van de FG.

3 Bijlage

3.1 Afkortingen

AIVD	Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst
BA	Beveiligingsautoriteit
BNIVD	Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten
DBB	Defensie Beveiligingsbeleid
EU	Europese Unie
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
IGK	Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
MIVD	Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
NATO	North Atlantic Treaty Organization
PDCA	Plan-Do-Check-Act
PSO	Program Security Officer
SAPF	Special Access Program Facilities
SG	Secretaris-Generaal
TBB	Te Beschermen Belangen

